

Kaia Kanepi, tennisist

Sündinud 10. juunil 1985

Parimad tulemused: Osalenud 2004 Ateena ja 2008 Pekingi OM-il üksik- ja paarismängus, jõudis Pekingis üksikmängus 16 parema hulka. Võitnud üksikmängus WTA sarjas 4 turniiri (2010 Palermo, 2012 Brisbane ja Estoril, 2013 Brüssel), jõudnud 4 korral finaali (2006 Hasselt, 2008 Tōkyō, 2011 Moskva, 2012 Sõul) ja 9 korral poolfinaali (2005 Kolkata, 2006 Praha, 2007 Bad Gastein, 2008 Acapulco ja Sõul, 2009 Dubai, 2011 Pariis, 2012 Brüssel, 2013 Estoril). Rhv Tennisfö-d-i (ITF) turniiridel saanud 2000–18 üksikmängus 14 ja paarismängus 2 turniirivõitu. Suure Slämmi turniiridel jõudnud 6 korral veerandfinaali (2008 ja 2012 Prantsusmaa lahtistel mv-tel, 2010 ja 2013 Wimbledonis ning 2010 ja 2017 USA lahtistel mv-tel). Parim koht naistennisistide (WTA) edetabelis 15. (2012). 2000–11 ja 2014–15 kuulunud Föderatsiooni karika võistlustel Eesti naiskonda, mänginud 2010–11 Maailmaliigas. Tulnud 1999, 2000 ja 2007 nii üksik- kui ka naispaarismängus ning 2000 ja 2009 segapaarismängus Eesti meistriks. 2003 ja 2004 segapaarismängus ka Eesti sisemeister. Noorteklassis võitnud rhv turniiridel 13 tiitlit. 1999 võitis Euroopa U-14 sarja, sai U-14 EM-il hõbeda ja lõpetas hooaja vanuseklassi liidrina. Tulnud 2000 U-16 Euroopa meistriks, võitnud 2001 Prantsusmaa lahtistel mv-tel juunioride turniiri.

Kaia Kanepi on pärit Haapsalust.

Ta on olnud Läänemaa aasta naissportlane aastatel 1999, 2000, 2004, 2005, 2006, 2008, 2010, 2011, 2012 ja 2013.

Eeskuju: mul ei ole kunagi eeskuju olnud. Mulle tundus, et kui mul oleks eeskuju, siis ma hakkaksin tegema täpselt nii, nagu tema. Aga mulle tundub igav tegeleda millegagi, mida keegi on teinud enne mind. Enda avastamisrõõm jääb siis olemata.

Teda inspireeriv mõte: ma ei teeks teistele seda, mida ma ei taha, et mulle tehtaks. Ilmselt see mõte on mulle mingist hetkest külge jäänud ja see meeldib mulle väga.

Need lapsed, kes just äsja siin saalis tennisist mängisid – ma olen üsna kindel, et sa oled paljudele neist hästi suur eeskuju. Mis tunne on olla sellises rollis?

Ilmselt ei saa ma sellest ise väga hästi aru, kuidas ma saan eeskuju olla või kuidas ma noori inspireerin, sest ma noortega eriti ei tegele ja olen üldse liiga vähe aega Eestis, et nendest mingit pilti saada. Aga ma olen kuulnud jah, et motiveerin paljusid tennisist mängima, nii noori kui ka vanu. See on küll hea tunne, et minu tegemised lähevad korda ja kedagi inspireerivad.

Sa oled jõudnud Haapsalu-taolisest väikelinnast maailma tippu. Kui raske on olnud läbi lüüa, alustades tingimustes, mis ei olnud isegi ligilähedaselt sellised, nagu need on Haapsalus täna?

Kui nii mõelda, siis tundub see küll väga raske. Aga ega ma sellel teekonnal mõelnud, et see on raske. Ma lihtsalt tegin seda, mida mulle meeldis teha või mida mulle öeldi. Ja jõudsin lõpuks sinna, kus ma nüüd olen.

Meenutame sinu lapsepõlve. Sa töid oma raamatus välja, et mäletad ennast 5-6-aastasena palli kõksimas ja said aru, et see ongi tennis. Mida sa üldse tollal tennisest teadsid?

Mäletan, kuidas lõin palli vastu korterelamu seinu ja proovisin seda palli hästi kõrgele lüüa. Siis mõtlesingi, et kas see ongi tennis. Ja sel hetkel tahtsin saada tipp-tennisistiks. Muidugi ei mõelnud ma sellest, et tippu jõuda, vaid sellest, et tennisist mängida. Aga rohkemat ma ei mäleta.

Kas mäletad ka seda, kuidas su vanemad mängisid?

Ilmselt huvitas mind treeneri tuba rohkem kui see, mis tenniseväljakul toimus. Räägitakse, et ma tahtsin kangesti sinna tuppa minna ja ajasin seda kogu aeg segamini. Ma ei mäleta, mis põhjusel. Ilmselt olid pallid, pastakad ja paberid huvitavamad, kui tennis ise.

Kui vanalt sa trenni läksid?

Treeneriga hakkasin trenni tegema kaheksaselt. Enne seda käisin mängimas õdede või vanematega. Täpset vanust ei tea.

Lapsepõlvest mäletan seda, kuidas ma oma emale kaotasin ja pärast seda ta süles nutsin. See tenniseväljak, kus me suvel mängisime, oli siis Aafrika rannas.

Kui sa mäletad nii hästi seda kaotusvalu, siis kas mäletad vastukaaluks ka mõnda mõnusat võidurõõmuhetke oma lapsepõlvest?

Millegipärast on hästi meeles just kaotused. Meeles on ka see, kuidas ma 14-aastasena kaotasin Euroopa meistrivõistluste finaalis. Ma mäletan, et ma ei saanud mängule keskenduda, sest mu ema sõitis samal päeval koos teiste mängijatega Eestisse tagasi ja ma olin mures, kas nad jõuavad ilusti koju ja kuidas neil lennureis läheb. 16-aastaste Euroopa meistrivõistluste finaali on mul ka meeles – aga selle ma võitsin. Varasemaid võite ma nii hästi ei mäleta.

Kas sind motiveerivad rohkem võidud või kaotused? Kas kaotused üldse saavad motiveerida?

Ikka saavad, jah. Pärast kaotust tahad võib-olla rohkem trenni teha, et veel paremini mängida. Aga mind motiveerib pigem võit. Ja see, kui mind kiidetakse – just siis tahan ma veel parem olla. Kui mulle öeldakse halvasti, siis võtab see minult pigem igasuguse tegutsemisisu ära. Niisiis võib öelda, et mind motiveerivad rohkem võidud.

Me vestleme Haapsalu tennisehallis. Sa oled meenutanud oma kunagisi treeningutingimusi ja öelnud, et sul vedas ajastusega. Just siis, kui sina treenima hakkasid, tulid Haapsallu nii treener kui ka hall. Millised tingimused siis Haapsalus olid, kui sina alustasid?

Oli üks siseväljak. Uuemõisas oli paar välisväljakut. Treeneriga mul vedas, tema oli mul väga hea. Temalt sain algteadmised ja mängutehnika, see oli väga oluline.

Kuidas sa hindad praegusi tingimusi?

Saal on muidu väga hea, aga väljaku kate mitte nii väga. Siin on ilmselt päris hea alustada, sest see on kiire väljak. See, kus mina alustasin, oli hästi aeglase kattega, kust mul oli raske kiirema kätte peale minna. Kui üks väljak oleks aeglasema kattega, siis oleksid tingimused ideaalsed.

Milliste spordialade vahel sa veel valisid, kui tennisega alustasid?

Mul ei olnudki ühtki teist valikut. Vanemad mängisid tennist ja õed mängisid tennist ja teiste spordialadega meie peres ei tegeletud. Ja treener ka ei pooldanud ühtki teist spordiala.

Kõlab nagu täielik tennisearmastus?

Vanematepoolne, jah. Eks mulle jõudis see kunagi hiljem päralt. Ilmselt siis, kui ma aru sain, millega ma tegelen. Ma arvan, et lapsepõlves ma lihtsalt tegin seda, mida ma tegin ega mäleta, et oleksin selle üle väga palju mõelnud.

Kui sa polnud päris kindel, et sulle tennis meeldib, siis miks sa trennis käisid?

Ilmselt ikkagi meeldis. Tegin trenni koos poistega ja arvan, et mulle meeldis poisse tennis võita. Võib-olla motiveeris see, et mul olid lähedad treeningukaaslased ja käisime koos turniiridel, näiteks päris palju Soomes.

Samas pead tennis hästi palju tõsist tööd tegema ja sinna palju aega panustama. See tundub raske.

Ma ei usugi, et see mulle kogu aeg meeldis. Trennid olid pikad ja läksid tüütuks, aga millegipärast ma läksin sinna ikka ja uuesti.

Kas sa tajusid juba noorena, et tennisest võiks ühel päeval saada sinu elukutse?

Kindlasti mitte. Ma käisin ju alles koolis. Ja lapsepõlves tahtsin hoopis politseinikuks saada. Ma ei tea, kas lapsed nii noorena üldse oma tulevase elukutse peale tõsiselt mõtleavad.

Sa politseinikuks saamise mõtet ei ole proovinud ellu viia?

Ei ole (naerab).

Millal sa tundsid, et tennis ongi nüüd sinu töö?

Ma ei tea, äkki praegu? Ma ei oska täpset aega öelda. Ma ei usu, et ma seda kunagi oma tööna olen võtnud. See on... sport kui töö ei ole mulle kuidagi loogiline tundunud.

Ja ometi on see ju sinu töö.

Pigem nagu hobi või see, mida mulle meeldib teha. See niinimetatud töö on siis võib-olla lihtsalt boonus seal kõrval.

Millal hakkasid tõsisemalt treenima?

Siis, kui ma 16-aastasena koolist ära tulin. Peale üheksanda klassi lõpetamist kolisin Tallinnasse ja hakkasin tõsisemalt ainult tennisega tegelema. Edasi õppisin e-koolis. Samuti mängisin edaspidi ainult naiste turniire.

Millised näevad välja sinu päevad elukutselise sportlasena?

Hommikul lähen trenni, õhtul lähen trenni. Vahepeal magan või puhkan niisama. Mõni päev nädalas on üks pikem trenn päevas, siis saab pool päeva muid asju teha. Treeningnädalatel on graafik hästi rutiinne. Palju tuleb ette ka reisimist, kuigi reisida mulle enam eriti ei meeldi. Võib-olla sellepärast, et olen seda juba nii palju teinud. Mulle meeldib olla uues kohas, aga teekond sinna on tüütu.

Mis on sinu trump, mis tuleb sul tennis kõige paremini välja?

Tugev löök.

Sinu puhul tuuakse välja ka sinu võimsat servi.

Ma ei tunne, et mu serv oleks praegu kõige tugevam. Pigem on mul tugevad tagajoonelöögid. Ja ma suudan mängida kiires tempos.

Oled toonud välja, et oled olnud järjekindel ja töökas. Kui palju see sind mänguplatsil aitab?

Ma usun, et aitab. Olen veendunud, et kui juba midagi teha, siis teha seda korralikult. Miks siis mitte olla järjekindel ja töökas.

Mis on see asi, millega sa oled pidanud kõige rohkem tööd tegema ja vaeva nägema?

Mul oli hästi raske minna noorteklassist üle täiskasvanute klassi, sest täiskasvanud mängivad hästi kiires tempos ja löögid on tugevad. Noorteklassis oli tempo aeglane ja ma sain aeglaselt mängida. Ma pidin muutma oma mängustiili ja see võttis päris mitu aastat aega.

Noorena ei olnud ma füüsiliselt kuigi tugev. See tuli koos pikemaks kasvamise, füüsiliselt tugevamaks muutumise ja treeninguga. Ilmselt võin öelda, et minu jaoks on olnud kõige raskem just võhmatrenn. Just erinevad jooksud ja kiirendused ja nii edasi, sest jõutrenni on mulle alati meeldinud teha.

Kuidas sa ennast motiveerid?

Vist väga ei motiveerigi. Kui mulle on öeldud, et pean midagi tegema, siis ma lihtsalt teen. Kui mul on treener, keda ma usaldan ja ta ütleb, et mul on paremaks saamiseks vaja midagi teha, siis ma lihtsalt teen seda. Eks ma ilmselt niimoodi ennast motiveeringi.

Tundub, et sinu eeskujul oleks üsna keeruline noortele sportlastele õpetada, kuidas ennast motiveerida. Kas sul tõesti ei ole kunagi mingeid motivatsiooniprobleeme olnud? Sa suudadki asjad lihtsalt ära teha?

Kui ma juba midagi tegema hakkas, siis ma teen selle ära. Niimoodi on küll olnud, et ma ei viitsi alustada, et ah, täna ma ei viitsi trenni minna. Aga siis ikkagi lähed, hakkad soojendama, siis teed natuke midagi veel ja mõne aja pärast ongi trenn tehtud. Kui ma ei ole kohe kuidagi viitsinud, siis on öeldud, et tee siis pool. Siis teedki algul selle poole ära ja teed kindlasti otsa ka järgmise osa. Hakkad lihtsalt pihta ja ilmselt see ongi see kõige olulisem. Nii ei ole vist kunagi juhtunud, et hakkas soojendust tegema, aga siis mõtlen, et ma ikkagi ei viitsi ja lähen minema. Kui soojendus on juba tehtud, siis tuleb muu ka järgi.

Mis on sinu karjääri kõige säravam hetk?

Ilmselt oli üks mu säravamaid hetki USAs, US Openil 2018 suvel, kui võitsin esimeses ringis maailma esireketit Simona Halepit. Ja olen maailma esimest (Caroline Wozniack) võitnud ka 2011. aastal Tokyos. Maailma esinumbri võitmine on alati väga eriline.

Mäletan, et olin otsustavas setis 3:1 taga ja ütlesin endale, et ma lihtsalt mängin edasi, ei anna alla. Ja lõpuks võitsingi. Ma ei mäleta õieti, mida ma mõtlesin, mäletan pigem tundeid.

Tunded on pärast võitu alati head, aga pärast maailma esireketi alistamist on kuidagi eriliselt hea tunne. See tekitab rahulolu ja hästi mõnusa oleku.

Kuidas sa võitsid? Mis sel hetkel su peas toimus?

Ma olin hästi rahulik. Ma ei kartnud teda, ma ei olnud enne mängu pabinas, sest temal oli võidukohustus, aga minul ei olnud. Ma tundsin ennast hästi ja mängisin rahulikult. Eks nii need asjad juhtuvadki.

Millal said aru, et nüüd ma vist võidan?

Ma ei saanudki sellest enne aru, kui mäng oli läbi. Sest mäng ei ole enne läbi, kui mäng on läbi. Mul on olnud ka selliseid mängu, kus mul on olnud matšpall ja ma kaotasin. Pärast selliseid kogemusi ei hakka ma enam mõtlema, et nüüd ma kindlasti võidan.

Mis juhtus pärast võitu, mis su peas toimus?

Päev enne mängu mõtlesin, et ta ei ole ju mind veel võitnud. Selleks peame mängima ja mul on alati võimalus võita teda. Pärast mängu, kui ma olin võitnud, siis ma tundsin, et mul oligi võimalus ja ma kasutasin seda ja võitsin. Olen aru saanud, et väga heal päeval võin võita enamikku mängijaist ja see oli väga hea päev. Pärast mängu andsin väljakul intervjuu. Siis läksin jõusaali, sõitsin natuke rattaga, käisin pesemas ja jäävannis. See viimane on igal pool võistlustel taastumiseks olemas. Siis andsin veel mõned intervjuud ja siis olin vaba.

Kas sul on mingi nipp, kuidas mitte olla enne mängu pabinas?

Ma ei lase ennast mängu võimalikust tulemusest kõigutada. Mõtlen, et pole vahet, kas võidan või kaotan. Ma ei mõtle, et pean ilmingimata võitma. Näiteks, et mis siis juhtub, kui ma ei võida? Midagi ei juhtu.... Lihtsalt natuke aega on kehv olla, aga see läheb üle!

Kui palju sul selliseid hetki mängude ajal on üldse olnud, kus tunned, et mängid lihtsalt rahulikult edasi?

Minu arust on mängu ajal kogu aeg mingid jamad, millega peab tegelema. Sellist, ideaalset mängu, on karjääri jooksul olnud võib-olla paar tükki. Sest mäng ei kulge kogu aeg ühtemoodi. Ühe-kahe geimi jooksul võib nii palju muutuda. Mingi tunnetus kaob ära, siis tuleb jälle tagasi. Või lähevad mõtted uitama ja siis on vaja ennast uuesti kokku võtta. Või mängib vastane ülihästi ja tuleb talle kuidagi vastu saada. Või ei mängi just hästi või on mingid erilised ilmastikutingimused või mingid arstipausid või karjutakse sulle midagi või... kogu aeg on vaja millegagi tegelda. Mängu ajal tuleb pähe igasuguseid mõtteid, aga kui oled nendest teadlik, siis on neid võimalik ohjata.

Kas enese ohjamine läheb kergemaks vastavalt sellele, mida rohkem sa mänginud oled?

Ei, vist ei lähe. Kogu aeg on mingid uued tingimused, uued vastased. Erinevad stiilid. Uued ilmad, uued mandrid, kus sa mängid – kogu aeg on midagi muutumises.

Kes on see vastane, keda sa kindlalt ei võida?

Mu viimane mäng oli päris keeruline, sest ma ei uskunud veel väga hästi, et ma teda (Serena Williams) võita võiksin, aga järgmine kord – mine tea. Päris kindel ei saa kunagi olla, sest tennis on mäng, mis sõltub pallitunnetusest ja hetkevormist. Need kõiguvad, nii et kunagi ei tea, mis sel päeval võib juhtuda.

Mulle näib, et sa oled oma mängu suhtes üsna kriitiline?

Jah, mulle meeldib, kui kõik mu mängus ja löökides on ideaalne. Tennisese seda väga ei juhtu ja siis on mul olnud raske oma eksimustega hakkama saada. See tõmbab mu sooritusvõimet kõvasti alla.

Milline on see mäng, kust sa tuled rahulevana tagasi?

Ma olen alati rahul, kui mängin hästi ja võidan. Kui ma nüüd mõtlen, et kas ma olen võitnud ja sellega mitte rahul olnud, siis ilmselt pole sellist asja olnud.

Oled sa kaotanud ja rahul olnud?

Kindlasti mitte.

Miks mitte? Kui sa oled näiteks hästi mänginud, aga vastane on seekord sinust lihtsalt tugevam olnud.

Nojah, aga mäng käib ikkagi võidu peale. Kui ma olen hästi mänginud, aga kaotan, siis ma ei ole enda peale väga pahane. Kui ma olen kehvasti mänginud ja kaotan, siis ma olen pahane.

Sa oled ka edetabelites pidevalt üles-alla liikunud. Tennisemaailmas on palju kõikumist?

Nojah, ikka on olnud kõikumisi. Need kõikumised on palju olenenud vigastustest, mis mul on olnud ja mille pärast ma pole saanud üldse võistelda. Vahel olen mingil ajal ka halvasti mänginud ja sellepärast langenud.

Kuidas sa tuled toime sellega, et pead pärast vigastuspausi samahästi kui uuesti alustama? See ei tundu olevat kerge.

See ei olegi kerge, aga selles suhtes ei ole mul mingeid ootusi, ma ei sea endale mingeid kohustusi, ma lihtsalt mängin – selles suhtes on hea, vaba olla. Aga uuesti mängupraktikat saada ja tagasi rajale jõuda on raske.

Kas raskem on füüsiliselt või emotsionaalselt?

Praegu pigem füüsiliselt. Võistlusmäng on palju intensiivsem kui ükskõik milline treening.

Miks sa oled suurde tennisesse tagasi tulnud ja võistlemist jätkanud?

Ma olen kolm korda tagasi tulnud, aga alati olen enne pikalt mõelnud, kas jätkata või mitte. Võib-olla on midagi jäänud mu sisse kripeldama, mis sunnib veel proovima? Et äkki ei ole ma võistlemisest veel täielikku rahuldust saanud või ei ole see mul veel niimoodi üle visanud, et ma tennisest enam kuuldagi ei taha.

Kui ma olen tagasi tulnud, siis on mul iga kord hästi läinud just sellepärast, et saan vabalt mängida ja mingeid ootusi ega kohustusi ei ole.

Kas sa sead endale eesmärgiks tulla mingile kindlale kohale või auhinnale?

Eks ma kunagi olen neid seadnud ja kõva häälega väljagi öelnud, kuid see ei ole mitte kuidagi tulemustele kaasa aidanud. Pigem on see mind pärssinud ja nüüd ma enam ei tahagi oma eesmärkidest rääkida. Lähedastele ikka, aga mitte nüüd kõigile.

Aga endamisi neid ikka sead?

Sean ikka.

Kas on ka mõni selline eesmärk, mille oled juba saavutanud?

Jah, ma tahtsin kunagi tiptennisistiks saada, selle ma olen kätte saanud.

Millised on sinu arvates hea tennisemängija omadused?

Tal on väga head löögid, milleta tennist mängida ei saa. Kas siis tugevad või mitte nii tugevad, aga täpsed. Ja ta saab mängust aru – kuidas mängida, mida millalgi teha. Kindlasti peab ta olema sportlik ja järjekindel, nagu kõik tippsportlased. Ja tugev ja kiire ka.

Kas on midagi sellist, mida sa oma konkurentide juures imetled?

Mulle meeldib vaadata mängijaid, kes on väga emotsionaalsed.

Milles seisneb sinu jaoks tennise võlu?

Võib-olla selles, et ma oskan seda nii hästi mängida. Mulle meeldib hästi kõvasti lüüa, see tekitab minus tõelise kaifi! Ja kui pallid veel väljaku piiridesse jäävad, siis on eriti hea tunne.

Kui sa oleksid täna kaheksa-aastane Haapsalu tüdruk ja peaksid endale spordiala valima, siis mis trenni sa läheksid?

Arvan, et ikkagi tennisesse. Oma treeneri juurde enam minna ei saaks, tema on nüüd Tallinnas, aga spordiala oleks ikkagi tennis. Ma ei ole ühtki teist ala niimoodi proovinudki, et oskaksin midagi muud valida, sest ma ei tea, mis mind seal ees ootab. Kuigi jah, tennisisti elustiil ja mäng ise ei ole lihtne, aga kindlasti on see väga arendav.

Sa ütled, et ei see mäng ega elustiil ole lihtne – kuidas sa oled vastu pidanud?

Kas mul on olnud mõnda teist võimalust (naerab)? Ei viska ju kohe reketit nurka ega sõida koju, kui midagi ei meeldi. Ja ilmselgelt on neid ägedaid, rahuldust pakkuvaid aegu, olnud rohkem, kui raskeid.